

РЕШЕНИЕ

№ 5542

гр. София, 01.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 15.09.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **1155** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл.

1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Делото е образувано по искова молба на П. В. Д., чрез адвокат М. С. с адрес: [населено място], [улица], ет. 2, офис 8 срещу Столична Дирекция на Вътрешните Работи.

Ищецът претендира присъждане на обезщетение в размер на 5000 лева за понесени неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразни действия на длъжностни лица (служители-жандармеристи) при ответника. Д. твърди, че на 02.09.2020 г. по време на участието му в мирна демонстрация срещу правителството и главния прокурор, в [населено място], на площада между сградите Българска Народна Банка и Парламента, заедно с други граждани се опитал да премине по посока на Военния клуб. Тогава му бил нанесен побой по гърба и задното бедро от обградилите го петима жандармеристи, които го повалили на земята. Други протестиращи успели да го издърпат и той, заедно с други лица лежал на земята в замаяно състояние. Тогава един от жандармеристите се приближил и от около 20 см разстояние изпразнил в лицето му цял флакон със слзотворен спрей.

Според ищеца вредите се изразяват в претърпени физически болки и страдания от нанесения побой, чувство на унижение и обида, че мирно протестиращ гражданин е бил обект на такива действия в едно демократично общество, разочарование, че е бил нападнат в гръб от служители, които е следвало да го пазят по време на протеста и депресия, от загубата на илюзия, че България е правова държава.

Периодът, през който се твърди, че вредите са търпени от 02.09.2020 г. до 02.02.2021 г.

С уточнителна молба от 17.02.2021 г. е посочено, че искът следва да се счита за насочен към Главна дирекция "Жандармерия, специални операции и борба с тероризма", като предпочитан ответник, а при условията на евентуалност към Столична Дирекция на Вътрешните Работи, като втори ответник.

Твърди се, че на посочената дата служители на първия ответник, а в условията на евентуалност и на втория, са му нанесли удари в гърба и дясното бедро отзад, съборили са го на земята и започнали да го влачат с хватове през врата и ръцете към полицейския кордон и го напръскали със сълзотворен спрей.

Моли се предпочитания ответник, а в условията на евентуалност, втория да бъде осъден да заплати посоченото по-горе обезщетение, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, ищецът, редовно призован, се представлява от адвокат С. и адвокат П., които поддържат исковата молба. В дадения от съда срок са представени допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът - Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма”, се представлява от юрист С., който оспорва исковата молба. Посочва, че при така установената фактическа обстановка наистина е употребена физическа сила, но не се знае от служители на кой от двамата ответници. Счита, че тези действия са били законосъобразни, защото е имало групово нарушаване на обществения ред, който е следвало да бъде възстановен. Това е причинило страдание на гражданите, но то не надхвърля прага на суровост. Излага аргументи за приложимост на чл. 5 от ЗОДОВ, защото ищецът с поведението си е предизвикал действията на служителите на МВР, поради което обезщетение не му се дължи. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение. В дадения от съда срок са представени допълнителни писмени бележки.

Ответникът – Столична Дирекция на Вътрешните Работи, се представлява от юрисконсулт В., който оспорва изцяло предявените искове и моли същите да бъдат отхвърлени. Счита, че не е установена причинно-следствена връзка между поведението на служителите на МВР и претърпените от Д. вреди. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Участвалият в производството по делото прокурор, като представител на СГП, изразява становище за основателността на предявените искове, поради което те следва да бъдат уважени в пълен размер.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след като взе предвид направените в исковата молба твърдения, изразеното становище на пълномощника на ответника и това на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че на 02.09.2020 г. ищецът П. Д. е участвал в протест, провеждан в [населено място], в пространството между сградата на Българска Народна Банка и сградата на Народното Събрание (бивш партиен дом). Общозвестно е, че това пространство обхваща части от площад „А. Б.” и площад „К. А. Г”.

Видно от т. 3 на представената от ответника СДВР план-разстановка рег. № 513р-72957 от 01.02.2020 г., утвърдена от Директора на СДВР (л. 151), на 02.09.2020 г.

за времето от 08,00 часа до 22,00 часа пред паркинга на БНБ, Министерски съвет и [улица](в частта, обхващаща сградата на Народното събрание) е имало заявено в Столична община искане за провеждане на протест с искане за оставка на правителството на Б. Б. и главния прокурор И. Г.. Организатор на протеста е била политическа партия „Да България”.

Видно от т. 3 на представената от ответника Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма” план-разстановка рег. № 6809р-40913 от 01.02.2020 г., утвърдена от Началника на зонално жандармерийско управление, [населено място] (л. 102), на 02.09.2020 г. за времето от 08,00 часа до 22,00 часа пред паркинга на БНБ, Министерски съвет и [улица](в частта, обхващаща сградата на Народното събрание) е имало заявено в Столична община искане за провеждане на протест с искане за оставка на правителството на Б. Б. и главния прокурор И. Г.. Организатор на протеста е била политическа партия „Да България”.

С двата документа са определени оперативните райони и зони за отговорност на служителите на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма” и на СДВР.

Район 02 на отговорност на служителите на СДВР (л. 155) обхващал паркинга пред БНБ, паркинга между сградите на Народното Събрание и Националната художествена галерия и заключеното пространство между [улица], [улица] и сградата на Народното събрание. Задачите на полицейските служители са били свързани с охраната на обществения ред в посочения район по време и след приключване на протестите, чрез изграждане на физически постове и кордони.

За същия район, съгласно план-разстановка рег. № 6809р-40913 от 01.02.2020 г. (л. 113) – паркинга между сградите на Народното събрание и Националната художествена галерия като резерв, с готовност за изграждане или уплътняване на полицейските кордони, са били предвидени 102 служители на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма”. Последното обстоятелство се установява и от писмото на Директора на СДВР (л. 102).

Видно от заповед № 484з-1323/01.09.2020 г. на Директора на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма” (л. 90), по време на провеждане на протестите, служителите на дирекцията е следвало да бъдат снабдени и оборудвани с щитове, шлемове, щурмови палки, белезници и радиосредства.

С писмо рег. № 484р-7981/20.05.2021 г. (л. 139) Директорът на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма” е предоставил на съда информация относно използваните на 02.09.2020 г. по време на протестите химически вещества. От документа се установява, че при изпълнение на служебните си задължения, полицейските органи в МВР използват устройства за разпръскване на аерозолно вещество “SABRE R.”, които съдържат химическото вещество „Олеоризин К.”. Същото е утвърдено за използване със заповед № РД 09-466/13.09.2006 г. на Министъра на вътрешните работи. Използването на различни видове техники за използване на физическа сила и помощни средства, технически характеристики и правила за безопасност при употреба и съхранение е регламентирано с Методически указания, утвърдени със заповед № 8121з-904/01.08.2018 г. Според представените Методически указания (л. 145), използването на аерозолните спрейове “SABRE R.” е на принципа на изстрелване под налягане на химическото вещество през дюза, след натиск върху бутон от страна на служителя. В посочените указания не се съдържа информация, за това от какво минимално или максимално разстояние следва да се

използва помощното средство. Симтомите на обгазяване със аерозолно вещество "SABRE R." се изразяват в парене и болка в очите, произволно мигане, свиване на клепачите и съзене, болезнено парене в устата, носоглътката и горните дихателни пътища, което затруднява дишането.

От изпратените документи не се установява, служители на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“ да са използвали срещу протестиращите на 02.09.2020 г. аерозолни спрейове "SABRE R."

Във връзка с подадена от ищеца П. Д. жалба на 15.09.2020 г. за неправомерно използване на физическа сила и помощни средства срещу него по време на протеста на 02.09.2020 г. е извършена проверка в Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“.

От приложения по делото доклад рег. № 6809р-48429/13.10.2020 г. (л. 73-78) се установява, че след извършената проверка е констатирано, че за времето от 08,00 часа до 13,00 часа на 02.09.2020 г. служителите на Зонално жандармерийско управление С., са изпълнявали задачи в наряд „кордон“ в района между сградата на Народното събрание и Националната художествена галерия. За същия период служителите на ЗЖУ С. не са сформирали групи по задържане и не са задържали лица, участвали в протеста. Те не са разполагали с бронезилетки с надпис „Жандармерия“, както и с аерозолни спрейове.

Във връзка с възложената проверка е изготвен втори доклад рег. № 6809р-49538/22.10.2020 г. (л. 78-85), в който освен констатациите в описания първи доклад са прибавени и взети обяснения от служители на З. жандармерийски управление, [населено място], взели участие в охраната на протестите и данните от видеозаписите от камерите за наблюдение намиращи се в района на площад „К. А. Г“ (най-вече по фасадата на сградата на БНБ). Записите са били на оптични носители и съдържали кадри, разпространени от средствата за масово осведомяване и такива, предоставени от системата за видео-наблюдение на БНБ.

Видно от отразените в документа сведения на жандармерийските служители, същите са участвали в изграждането на кордон в югоизточната част на обект „Народно събрание“ на [улица]и са получили предварителни указания от „колегите от С. (Специализирани полицейски сили)“, сформирали групи за задържане, при почукване по рамото да им осигурят коридор за задържане на лицата, нарушаващи обществения ред и отвеждането им зад кордона. Около 11,00 часа, те осигурили такъв коридор на колегите си от С., но не са участвали в задържането на лица.

При прегледа на видео-записите, записани върху диска, от средствата за масово осведомяване, за което е изготвен протокол, се установило, че в 02,31 минута от началото на записа, трима служители на МВР, с черни шлемове и тактически елечи с надпис ОСПС-СДВР, държат сини флакони и пръскат насъбралото се множество пред тях с оранжева субстанция, от която видно има ефект на сълзотворен спрей. В 06,42 минута от началото на записа, служители на МВР, идентични с на тези от предходния запис употребяват лютив спрей срещу тълпата. На записите се виждали оператор и репортер на телевизия Б., които също били обгазени, а също и лица, които били видимо под въздействие на спрея и търсеци течност, за да премахнат въздействието му.

При прегледа на видео-записите, от системата за видео-наблюдение на БНБ, за което е изготвен протокол, се установило, че във времето между 09,30 и 11,00 часа, на 02.09.2020 г. е имало много опити за пробиване на полицейския кордон, на площада,

от страна на протестиращите. Повечето от записите били от стационарни камери, снимащи от голямо разстояние, което показвало заснетите лица само като силуети.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на иска: искът е допустим. Той е предявен срещу две юридически лица, в чиито функционално обособени структури се твърди, че са работили длъжностни лица, причинили претърпените вреди. Ищецът е активно легитимиран и твърди, че е претърпял неимуществени вреди.

Разгледан по същество, искът е частично основателен.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различieto по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на неправомерното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвентата към противоправното деяние. Характерно е за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове. Издаването на подобни актове е регламентирано в съответните закони. Касае се за всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при

която увредения може да търси обезщетение. Незаконосъобразните административни актове са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Това е така, защото деликтната отговорност на държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца (арг. чл. 154, ал. 1 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК) е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на административен акт от орган на ответника или действие или бездействие на длъжностно лице, изпълняващо функционални задължения в определена административна структура на ответника; 2. незаконосъобразност на административния акт или на действието или бездействието; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилия вредоносен резултат.

В разглеждания казус П. Д. е насочил иска си срещу двама ответници Главна дирекция "Жандармерия, специални операции и борба с тероризма" (предпочитан) и СДВР (при условията на евентуалност).

Настоящият съдебен състав намира, след обсъждане в съвкупност на приетите и описани по-горе доказателства, че първата предпоставка за ангажиране на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ е доказана по отношение на втория ответник СДВР. Видно от спомената по-горе план-разстановка, пространството, където се е намирал Д. по време на протеста на 02.09.2020 г. – обхващащ паркинга пред БНБ, паркинга между сградите на Народното Събрание и Националната художествена галерия е било в района на отговорност на служителите на СДВР, които са осъществявали действия по охраната на обществения ред в посочения район по време и след приключване на протестите, т.е. служители на СДВР са могли да влязат в съприкосновение с протестиращите, по време на разрешен протест, сред които е бил и Д..

В подкрепа на този извод е и анализа на описаните по-горе доклади, изготвени във връзка с подадената от П. Д. жалба и видео-записите от средствата за масово осведомяване и камерите за видео-наблюдение на площад „К. А. І”. От снетите обяснения от жандармерийските служители, същите са изпълнявали задачи, по изграждане на кордони, а „служители на С.” са участвали в задържането на протестиращи. При преглед на

интернет-страницата на СДВР (електронен адрес <https://www.mvr.bg/sdvr>), се установява, че в структурата на дирекцията съществува отдел „Специализирани полицейски сили”. Абревиатура, съответстваща на това звено - ОСПС-СДВР, е имало върху тактическите елеци на служители, заснети от средствата за масово осведомяване да пръскат протестиращите с лютив спрей.

Служителите на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма” са били в резерв, формирали са физически постове и кордони и няма преки доказателства, да са участвали в пряко съприкосновение с протестиращите.

В тази връзка и поради липса на доказаност на извършени от страна на служители на предпочитания ответник действия на служители на Главна дирекция "Жандармерия, специални операции и борба с тероризма" спрямо протестиращи граждани на 02.09.2020 г. и съответно липса на незаконосъобразност на такива действия, искът на П. Д. срещу този ответник следва да бъде отхвърлен.

Доказана е и втората предпоставка, за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Съгласно чл. 85 от ЗМВР, при изпълнение на служебните си задължения полицейските органи могат да използват физическа сила и помощни средства само когато това е абсолютно необходимо при: 1. противодействие или отказ да се изпълни законно разпореждане; 2. задържане на правонарушител, който не се подчинява или оказва съпротива на полицейски орган; 3. конвоиране на лице или при опит то да избяга, да посегне на своя живот или на живота и здравето на други лица; 4. оказване съдействие на други държавни органи или длъжностни лица, включително на контролорите на Европейската комисия, на които противозаконно се пречи да изпълняват задълженията си; 5. нападения срещу граждани и полицейски органи; 6. освобождаване на заложници; 7. групови нарушения на обществения ред и т.н. Помощни средства са: белезници, усмирителни ризи, палки и прибори; химически вещества, утвърдени от министъра на здравеопазването; служебни животни – кучета и коне; халосни патрони, патрони с гумени, пластмасови и шокови куршуми; устройства за принудително спиране на превозни средства; устройства за отваряне на помещения, светлинни и звукови устройства с отвличащо въздействие; водометни и въздухоструйни машини; бронирани машини. Според чл. 86 от с.з., физическа сила и помощни средства се използват след предупреждение с изключение на случаите на внезапно нападение и при освобождаване на заложници. Използването на физическа сила и помощни средства се съобразява с конкретната обстановка, характера на нарушението на обществения ред и личността на правонарушителя. В случаите по чл. 85 полицейските органи използват само абсолютно необходимата сила. При използването на физическа сила и помощни средства полицейските органи вземат всички мерки за опазване живота и здравето на лицата, срещу които са насочени. Използването на физическа сила и помощни средства се преустановява незабавно след постигане на законната му цел.

Според чл. 39 от Конституцията на Република България, всеки има право да изразява мнение и да го разпространява чрез слово - писмено или устно, чрез

звук, изображение или по друг начин, а съгласно чл. 43 от основния закон, гражданите имат право да се събират мирно и без оръжие на събрания и манифестации.

В разглеждания казус, П. Д. безспорно е участвал в разрешен, следователно законен протест срещу тогавашното правителство, начело с министър-председателя Б. Б..

За да се установи, дали той е извършвал някакви, действия, които да обосноват използването спрямо него на средствата, описани във визираните норми от ЗМВР, съдът намира, че следва да обсъди показанията на двамата разпитани свидетели.

Според показанията на свидетелят Н. З., с ищеца се запознали след 02.09.2020 г., когато били провеждани протестите срещу правителството. Преди това го познавал визуално, като човек, който седи винаги отпред и се изказвал няколко пъти. Свидетеля отишъл съпругата му на протеста към 09:00 ч. на 02.09.2020 г. Нея я оставил на стълбите на БНБ, а той отишъл към кордона от полицейски и жандармерийски микробуси, който бил преградил улицата. Кордонът бил на мислената линия от задния край на бившия Партиен дом до БНБ. Първоначално не се случило нищо – имало само скандирания. В един момент протестиращите направили опит да преминат през кордона и тогава униформените започнали да пръскат протестиращите с лютив спрей. Свидетелят посочи, че не знае дали униформените били жандармеристи, или полицаи. Свидетелят бил напръскан и посочи, че чувството било неприятно, чисто физически. Действията на служителите предизвикали по-остри вербални реакции от страна на протестиращите. П. Д. бил около свидетеля и в този момент, участници в протеста, на около 5-6 метра започнали да „псуват“ униформените много вулгарно. Такава грубост, свидетелят не бил виждал до момента. Може би това провокирало униформените да засилят пръскането със спрей. Тази тирада от „псувни“ продължила 2-3 минути, след което тази група изчезнала. Агресивните действия на униформените не само, че не спрели, но и се засилили. Те се опитали да издърпват отделни хора и да ги арестуват. Свидетелят не видял, някой от протестиращите да прояви физическа агресия към униформените. В един момент униформените се опитали да издърпат П. Д., който бил на метър или метър и нещо от него. Ищецът бил физически много слаб и те започнали да го дърпат за краката към техния кордон, за да го вкарат зад микробуса. Няколко човека, включително и свидетеля дърпали Д. обратно. Той го държал за лявата ръка и в същия момент полицаи изпразнили от разстояние от около двапетина сантиметра цял флакон спрей в лицето на Д., при което били засегнати и ръцете на свидетеля, който изпитвал болка две седмици. В този момент свидетелят го изпуснал, но видял, че другите протестиращи го изправили и го изтеглили назад. Той бил във видимо безпомощно състояние. Многократно след това се виждали с П. Д. и от него знае, че го били закарали в „Пирогов“, но не знаел какво лечение му е проведено с каква продължителност. Ищецът отсъствал няколко дни от протестите – вероятно е бил в болница. Свидетелят потвърди, че не е виждал протестиращите да извършват някакви агресивни действия във времето, в което е имал възможността да гледа. Не е виждал ищецът да хвърля предмети или да чупи

нещо. Единствената по-агресивна проява от страна на протестиращите е бил опита за пробиване на кордона до ъгъла на бившия Партиен дом. Това което той видял, било че хората си били вдигнали ръцете, за да се вижда, че не носят нищо. П. Д. не участвал в опита за пробиване на кордона, поне свидетелят не го е видял. Когато бил на земята, той просто лежал. Няма да се съпротивлява, има той бил просто разчекнат. Свидетелят не помни някой от протестиращите да е ритал или да е нанасял удар на Д.. Не е видял някой и униформен да е нанасял удари на ищеца, защото било голямо меле. Също не съм видял и някой от протестиращите да го удря.

Другият разпитан в качество на свидетел И. И., посочи, че познавал П. Д. от началото на август месец, когато започнали протестите. Бил на протеста на 02.09.2020 г., през целия ден, от около към 08,00 часа, сутринта. Били доста хора. По-късно през деня видял Д. в една линейка, преди това не го бил виждал. Състоянието му видимо било тежко – пъшкеше и охкаше. Опитали се да му помогнат в линейката, но се отказали, защото не знаели как да противодействат на спрея, с който е напръскан. След като го освободили от линейката, свидетелят го придружил до един импровизиран лазарет зад Президентството, където да го промият със спрей против изгаряне, но отново не успели да му помогнат. След това отишли на палатковия лагер пред университета, където им казали, че могат да му помогнат с кисело мляко и кола. Свидетелят придружил Д., като той се придържал към него. Очевидно заради това, че ищецът бил напръскан, една седмица след това вратът на И. горял. Той по време на протеста не бил напръскан. В палатковия лагер съблекли дрехите на Д. и видели, че има белези и тогава решили да извикат линейка още веднъж. Като дошла линейката го прегледали и лекарят казал, че трябва да го закарат в „Пирогов“ за изследване. Свидетелят видял след около 5-6 дни. Оплаквал се от болки в краката. Заради спрея се оплаквал дълго време след това от болки в гърба и лицето. Двамата се виждали последно се виждахме през декември и Д. продължавал да се оплаква. Ищецът споделял, че го е страх от полицаите и изглеждал депресиран. Свидетелят посочи, че по време на протестите е виждал агресия и от двете страни, но конкретно за процесния ден не може да си спомни подробности.

След обсъждането на свидетелските показания в съвкупност с останалите събрани по делото доказателства могат да се направят следните изводи. Чрез разпита на свидетели се цели разкриването на факти и обстоятелства, които не могат да бъдат установени посредством писмени доказателства или друг вид доказателствени средства, като експертизи, оглед и т.н. Свидетелите, при разпита си излагат устно пред съда данни за факти, за които те си спомнят и за които смятат, че съществуват или са съществували в даден минал момент във и независимо от страните и независимо от съда. Затова как те са възприели тези факти или как ги възприемат е от значение мястото и вида на фактите, емоционалното състояние на възприемащия ги, неговото интелектуално ниво, възраст и др. Разбира се, тези разсъждения са валидни, когато свидетелските показания са дадени добросъвестно и честно, без да са неистински или укриващи истината. Съдът следва да възприеме, дали дадено събитие, описано от свидетеля се е случило или даден факт е съществувал, като се съобрази с множество елементи, като последователност,

непротиворечивост, логическо изграждане, сетивни и емоционални връзки, волева насоченост и т.н., съдържащи се както в показанията, така и в останалия, събран по делото доказателствен материал. В разглеждания случай двамата свидетели изложиха пред съда устно факти и обстоятелства, възприети от тях в даден момент от миналото, за които те са запазили спомени в съзнанието си. Съдът, съобразявайки се с изложените по-горе разсъждения намира, че показанията на двамата свидетели следва да бъдат кредитирани като последователни, ясни и конкретни. Същите не носят елементи на заинтересованост.

От показанията на свидетеля З., може да се направи извода, че П. Д., участвайки в протеста, по никакъв начин не е извършил действия, свързани с нарушаване на обществения ред. Не се установява да е употребил физическа сила или агресия срещу полицейските служители, да не се подчинил на техни разпореждания или по какъвто и да е друг начин да обосновал използването спрямо него на помощните средства, предвидени в чл. 85 и чл. 86 от ЗМВР. Няма данни, той да разрушавал обществено или частно имущество или да е застрашавал здравето или живота на други граждани или длъжностни лица. От събраните по делото гласни и писмени доказателства се установява, че протестиращите са искали да продължат придвижването по площад „К. А. I”, което е било ограничено от полицейския кордон. Очевидно е в случая, че така наречените „групи за задържане”, съставени от служители на отдел „Специални-полицейски сили” – СДВР, по неизвестни причини са решили, без предупреждение, както е предвидено в чл. 86 от ЗМВР, да използват физическа сила, като издърпват и задържат произволно някои от протестиращите, сред които е бил и П. Д.. Тези техни незаконосъобразни действия, са довели до падането му на земята и понасянето на множество травми, при дърпането му към полицейския кордон. Незаконосъобразно според настоящия съдебен състав е и използването на химически вещества – лютив спрейове срещу протестиращите, отново поради липсата на предвидените за такова използване законови предпоставки. Използването на такива помощни средства от служителите на отдел „Специални-полицейски сили” – СДВР срещу Д. и срещу други протестиращи се потвърждава както от показания на свидетеля З., така и от видеозаписите, видно от описания по-горе доклад.

Относно третата предпоставка - наличие на причинена вреда, настоящият съдебен състав намира същата за доказана по следните съображения.

От изслушаното и прието без възражения заключение на допуснатата Съдебно-медицинска експертиза се установява, че ищецът е получил увреждания – контузия на долната дясна част на гърба и таза, вследствие на удари с твърд, тъп предмет в дясната област на гръдния кош и таза. Продължителността на оздравителния процес е била около три месеца, като през първите 15 дни болките са били с интензивен характер. Те постепенно са намалели, като Д. се е нуждаел от физиотерапия, мазила и прием на обезполяващи. В бъдеще не се очаква да търпи болки и страдания.

Независимо, че не бе изслушано заключение на СМЕ, във връзка с използването срещу Д. на лютив спрей, съдът намира за доказани и твърденията му, за претърпени болки и страдания, след напръскването с

такъв спрей му от страна на служителите на отдел „Специални-полицейски сили” – СДВР. Видно от показанията на свидетеля И., той първоначално е видял Д. в линейка, където лекарите не могли да му окажат помощ срещу напръскването със спрей. След като отишли на палатковия лагер пред университета, хората там им казали, че могат да му помогнат с кисело мляко и кола. Свидетелят придружил Д., като той се придържал към него. Очевидно заради това, че ищецът бил напръскан, една седмица след това вратът на И. горял. Свидетелят видял Д. след около 5-6 дни, който се оплаквал заради спрея след това от болки в гърба и лицето. Тези болки продължили дълго време. По време на срещите им впоследствие, Д. продължавал да се оплаква и споделял, че го е страх от полицаите и изглеждал депресиран.

За настоящият съдебен състав няма съмнение, че използването на лютив спрей и то от толкова близко разстояние (около 20 см, съгласно показанията на свидетеля З.), може да причини на обгазения изключително неприятен дискомфорт, който макар и да не е застрашаващ живота, предизвиква продължителни физически болки и страдания, изразяващи се, съгласно описаните по-горе указания в парене и болка в очите, произволно мигане, свиване на клепачите и сълзене, болезнено парене в устата, носоглътката и горните дихателни пътища, което затруднява дишането.

Съдът не намира в случая обяснение, за действията на полицейския служител, напръскал очевидно лежащ в безпомощно състояние на земята човек, със силно действащо химическо вещество, причиняващо описаните силни физически страдания. Тези действия в случая по никакъв начин, не са били свързани с основанията за използването на такива помощни средства, описани в чл. 85 от ЗМВР, но могат да бъдат определени като особено необоснован акт на насилие и нечовешко отношение. Това действие е още по-укорително, защото е извършено от подготвен и добре екипиран полицейски служител срещу гражданин, изразяващ гарантирано от Конституцията му право на протест, без да застрашава обществения ред.

В разглеждания казус може основателно да се приеме, че нивото на преживените от Д. физически болки и страдания вследствие на използването от полицейските служители спрямо него физическа сила и помощни средства е било значително завишено и предвид на неговата слаба физика. Без съмнение от незаконосъобразните действия могат да възникнат и негативни психически състояния, като безпокойство, страх, неувереност, тревожност и несигурност.

Направеният анализ на събраните доказателства, безспорно налага извода, за наличие на причинно-следствена връзка между описаните незаконосъобразни действия на служителите на СДВР и претърпените неимуществени вреди. В случай, че описаните действия на тези служители не бяха упражнени спрямо ищеца, той нямаше да претърпи и установените безспорно вреди, т.е. установена е и четвъртата предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Независимо от факта, че съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя по справедливост, настоящият съдебен състав не може да не се съобрази с практиката на ЕСПЧ. По дела, образувани срещу България по идентични оплаквания – претърпени неимуществени

вреди, поради незаконосъобразни действия на органи и длъжностни лица, Европейският съд по правата на човека в С. е присъждал различни обезщетения, вариращи от 500 евро до 4000 евро. /S. H. v. B. app. № 36794/03, D. v. B. app. 27791/09, P. and P. v. B. app. 50027/08 and 50781/09/.

В разглеждания казус, съдът намира, че следва да вземе предвид и обстоятелството, че установените физически и психически страдания не са настъпили само моментно от незаконосъобразните действия на служителите на СДВР, но и от продължителността на времето, през което Д. е търпял последствията им, а именно около 3 месеца, след събитията на 02.09.2020 г.

От друга страна съдът намира, че размерът на претенцията за присъждане на обезщетение в размер на 5000 лева е недоказан.

Няма преки доказателства, незаконосъобразните действия, предизвикали установените физически и психически болки и страдания, търпени от него в продължение на около три месеца (видно от заключението на СМЕ и свидетелските показания), да са предизвикали други негативни последици, повлияли на физическото и психическото му здраве, за един по-продължителен период.

При съобразяване на вида, интензитета и продължителността на претърпените от П. Д. неимуществени вреди – физически и психически болки и страдания, установени на основание събраните по делото доказателства и практиката на ЕСПЧ, съдът намира, че обезщетение в размер на 3500 лева се явява обосновано и справедливо.

По отношение на претенцията за присъждане на законна лихва, върху обезщетението, в съответствие с т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, е моментът на преустановяване на незаконните действия или бездействия. В тази връзка върху посочената сума следва се дължи законна лихва, считано от 02.09.2020 г. - датата на преустановяването на действията до окончателно изплащане на сумата.

Предвид изложеното и като взе предвид частичната основателност предявеният главен иск, съдът намира за основателен и акцесорния иск за присъждане на законна лихва върху обезщетението, от момента на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, доколкото съдът не би могъл да се произнася свръхпетитум независимо от установената основателност на иска за присъждане на лихва от момента на преустановяване на незаконосъобразните действия.

С оглед на изхода на спора на ищеца и на ответника се дължат разноски съразмерно на уважената и отхвърлена част от иска. Такива са поискани своевременно от всички страни, поради което съдът дължи присъждането им. Ищецът е поискал присъждане на разноски по реда на чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата, поради което на адвокат М. С. следва да бъде присъдено възнаграждение в минимално предвидения в чл. 8, ал. 1, т. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав,**

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична Дирекция на Вътрешните Работи да заплати на П. В. Д. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] сумата от 3500 лева, ведно със законната лихва от 05.02.2021 г. до окончателното изплащане на сумата, като обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди, настъпили от незаконосъобразни действия на служители на СДВР на 02.09.2021 г., като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията до пълния ѝ размер от 5000 лева.

ОСЪЖДА Столична Дирекция на Вътрешните Работи да заплати на адвокат М. В. С. на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата, във връзка с чл. 8, ал. 1, т. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, във връзка с чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, сумата от 475 (четиристотин седемдесет и пет), представляваща съразмерна, с уважената част от претенцията сума – адвокатско възнаграждение за един адвокат.

ОСЪЖДА Столична Дирекция на Вътрешните Работи да заплати на П. В. Д. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, сумата от 310 (триста и десет) лева, представляваща платените по делото разноски от 300 лв., внесен депозит за възнаграждение на вещо лице и 10 лв., внесена държавна такса за разглеждане на делото.

ОТХВЪРЛЯ иска на П. В. Д. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] срещу Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“, за сумата от 5000 лева, ведно със законната лихва от 05.02.2021 г. до окончателното изплащане на сумата, като обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди на 02.09.2020 г., настъпили от незаконосъобразни действия на служители на Главна дирекция "Жандармерия, специални операции и борба с тероризма".

ОСЪЖДА П. В. Д. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] да заплати на СДВР, на основание чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ, във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ, във връзка с чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ във връзка с чл. 144 от АПК, сумата от 100 (сто) лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение, съразмерно на отхвърлената част от иска, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 1155 по описа за 2021 г. на Административен съд София - град.

ОСЪЖДА П. В. Д. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] да заплати на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“, на основание чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ, във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ, във връзка с чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ във връзка с чл. 144 от АПК, сумата от 100 (сто) лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение, съразмерно на отхвърлената част от иска, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 1155 по описа за 2021 г. на Административен съд София - град.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния Административен Съд на Република България.

